

## POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z protestu wyborczego P.P.

przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r.,

**wyraża opinię, że protest wyborczy jest bezzasadny.**

### UZASADNIENIE

Pismem złożonym za pośrednictwem Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w H. P.P. (dalej jako: Wnoszący protest) wniósł protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zarzucił w nim naruszenie przepisu art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979, dalej jako: u.wyb.2020), poprzez niezachowanie wskazanego w przepisie terminu na doręczenie mu pakietu wyborczego, a co za tym idzie – doręczenie mu pakietu wyborczego w terminie uniemożliwiającym skorzystanie przez niego z przysługującego mu czynnego prawa wyborczego. Zdaniem Wnoszącego protest,

miało to wpływ na wynik wyborów. W uzasadnieniu protestu wskazano, że w dniu 11 czerwca 2020 r. Wnoszący protest jako wyborca przebywający za granicą zgłosił drogą elektroniczną Konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej w N. zamiar głosowania korespondencyjnego. Następnie, w dniu 22 czerwca 2020 r. zwrócił się za pośrednictwem poczty elektronicznej do Konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej w N. i H. o zmianę adresu podczas głosowania w drugiej turze wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wnoszący protest otrzymał wiadomość z Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w H., w której poinformowano go, że prawdopodobnie będzie możliwe przepisanie go do spisu wyborców w H.. Jednocześnie zwrócono się do niego z prośbą o kontakt wtedy, gdy będzie wiadomo czy odbędzie się druga tura wyborów. Wnoszący protest nie otrzymał żadnej wiadomości z Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w N.. W dniu 2 lipca 2020 r. Wnoszący protest zgłosił ponownie prośbę o zmianę adresu i został poinformowany, że pakiet wyborczy został wysłany na jego adres w N. w dniu 1 lipca 2020 r. i w związku z tym nie ma już możliwości zmiany adresu, na który zostanie mu on doręczony.

Pismo w sprawie powyższego protestu złożył Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w H.. Wskazał w nim, że Wnoszący protest nie był wpisany do spisu wyborców sporządzonego przez Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w H. Konsulem właściwym terytorialnie był w jego przypadku Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N. Wnoszący protest nie był w związku z tym zarejestrowany w spisie wyborców prowadzonym przez Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w H. Urząd konsularny w H. nie mógł zmienić adresu doręczenia pakietu wyborczego Wnoszącemu protest na inny adres, niż podany przez niego podczas rejestracji do pierwszej tury wyborów. Mógł tego dokonać ten konsul, do spisu którego Wnoszący protest zarejestrował się w pierwszej turze wyborów, tj. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.. Z tego względu Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w H. nie wysłał Wnoszącemu protest pakietu wyborczego.

Stanowiska w sprawie wnieśli Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (pismo z dnia 24 lipca 2020 r.) oraz Prokurator Generalny (pismo z dnia 22 lipca 2020 r.). Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wyraził opinię, że zarzut Wnoszącego protest jest bezzasadny, natomiast Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. Na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. poz. 979, dalej jako: u.wyb.2020), protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. W zakresie nieuregulowanym w powyższej ustawie, na podstawie art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy ogólne, zawarte w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 684, dalej jako: k.wyb.).

Z treści art. 321 § 3 k.wyb. jednoznacznie wynika, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Treść zarzutów nie może być dowolna, lecz powinna spełniać kryteria, o których mowa w przepisie art. 82 § 1 k.wyb. Zgodnie z nim, protest może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Z treści tego przepisu wynika, że osoba wnosząca protest jest ponadto zobowiązana do wykazania wpływu wystąpienia naruszeń na wynik wyborów. Przedmiotem protestu wyborczego jest bowiem ważność wyboru określonej osoby, a podstawę do jej zakwestionowania mogą stanowić wyraźnie wskazane przestępstwa oraz delikty wyborcze. Ich wystąpienie musi rzutować na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów i być poparte konkretnymi dowodami, znanymi osobie

wnoszącej protest, na których opiera ona swoje zarzuty. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. (art. 322 § 1 k.wyb.).

Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 pkt 1 u.wyb.2020, zamiar głosowania korespondencyjnego za granicą wyborca zgłasza konsulowi do 15 dnia przed dniem wyborów. Zgłoszenie powinno zawierać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL wyborcy, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej, a także wskazanie adresu, na który ma być wysłany pakiet wyborczy. Zamiast wskazania adresu, na który ma być wysłany pakiet wyborczy, zgłoszenie może zawierać deklarację osobistego odbioru pakietu wyborczego. W przypadku wyborcy głosującego za granicą zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Zgłoszenie powinno dodatkowo zawierać oznaczenie miejsca pobytu wyborcy za granicą, serię i numer ważnego polskiego paszportu, a także – w przypadku obywatela polskiego czasowo przebywającego za granicą – oznaczenie miejsca wpisania wyborcy do rejestru wyborców (art. 3 ust. 4 i 5 u.wyb.2020). Zgodnie z art. 3 ust. 7 u.wyb.2002, zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego dotyczy również ponownego głosowania. Natomiast w przypadku, gdy wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów nie wydaje się po wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego (art. 3 ust. 8 u.wyb.2020). Biorąc pod uwagę powyższe uregulowania, należy uznać, że ustawodawca wprowadził sztywny termin na zgłaszanie zamiaru głosowania korespondencyjnego za granicą i nie przewidział w tym zakresie możliwości zmiany adresu, na który zostanie przesłany pakiet wyborczy. Uregulowania odnoszące się do zamiaru zgłoszenia głosowania korespondencyjnego stanowią formę przepisów szczególnych i nie należy traktować ich analogicznie, jak w przypadku aktualizacji spisu wyborców. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania przez wyborcę przebywającego za granicą, który uprzednio zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, miał on możliwość głosowania wyłącznie na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania, o którym mowa w przepisie art. 35 § 1 i 3 w zw. z art. 35 § 3 k.wyb., z zastrzeżeniem, że zaświadczenie to zostało

wydane przed wysłaniem pakietu wyborczego. W niniejszej sprawie Wnoszący protest poinformował konsula o zmianie miejsca zamieszkania w dniu 2 lipca 2020 r. Z uwagi na wysłanie pakietów wyborczych na pierwotny adres w N., w dniu 1 lipca 2020 r. nie istniała możliwość wydania mu zaświadczenia o prawie o głosowaniu. Z powyżej opisanych przyczyn nie była również możliwa zmiana adresu wysyłki pakietu wyborczego na inny adres niż podany przez niego w zgłoszeniu o zamiarze głosowania korespondencyjnego. Wobec powyższego, jego protest był bezzasadny. Na marginesie należy również zaznaczyć, że zgłoszenie samego adresu, przesłane pocztą elektroniczną, bez podania danych pozwalających na identyfikację wyborcy nie mogłoby być uznane za spełniające przewidziane ustawowo wymogi.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 323 § 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, wyraził opinię jak w sentencji postanowienia.